

UZASADNIENIE

Rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 111b ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2024 r. poz. 361, 852, 1473, 1721 i 1911 oraz z 2025 r. poz. 222), zwanej dalej „ustawą”.

Zgodnie z art. 111b ust. 3 pkt 2 ustawy minister właściwy do spraw finansów publicznych może określić, w drodze rozporządzenia, wymagania techniczne dla kas, oraz sposób ich używania, w tym sposób prowadzenia ewidencji sprzedaży przy ich użyciu, sposób zakończenia ich używania w przypadku zakończenia działalności gospodarczej lub pracy tych kas oraz sposób wystawiania dokumentów z kas rejestrujących i szczególne przypadki wydawania nabywcy dowodu sprzedaży.

Przy wydawaniu rozporządzenia uwzględnia się potrzebę przeciwdziałania nieewidencjonowaniu lub nieprawidłowemu prowadzeniu ewidencji sprzedaży przez podatników oraz zabezpieczenia zaewidencjonowanych danych, a także bezpiecznego przesyłania tych danych między kasą a Centralnym Repozytorium Kas (dalej: CRK), konieczność zapewnienia nabywcy prawa do otrzymania dowodu nabycia towarów i usług z uwidocznioną kwotą podatku oraz możliwość sprawdzenia przez niego prawidłowości zaewidencjonowania sprzedaży i wystawiania dowodu potwierdzającego jej dokonanie oraz optymalne dla danego rodzaju sprzedaży rozwiązania techniczne dla tych kas.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 26 maja 2023 r. zmieniającej ustawę o podatku od towarów i usług oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 1059) i pośrednim wygaśnięciem delegacji ustawowej – art. 111 ust. 7a, art. 111b ust. 3 pkt 2 oraz art. 145a ust. 15 powstała konieczność wydania nowego rozporządzenia w sprawie kas rejestrujących mających postać oprogramowania.

Ponadto rozporządzenie to zostało dostosowane do zmiany wprowadzonej w art. 111 ust. 3a ustawy ¹ która wprowadziła możliwość przesyłania paragonów fiskalnych w formie elektronicznej do klienta, za jego zgodą i w uzgodniony z nim sposób. W związku z tym uzupełniono regulacje o wydawanie paragonów w formie elektronicznej, tzw. e-paragonów,

¹ Zmiana wprowadzona ustawą z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568).

z kas rejestrujących najnowszej typu, tzw. kas on-line, w tym kas mających postać oprogramowania.

Wiąże się to z koniecznością zapewnienia w przepisach rozporządzenia możliwości wystawiania przez kasy rejestrujące paragonów fiskalnych w postaci elektronicznej. Pozostałe elementy zostały zachowane bez modyfikacji. Dotychczasowe przepisy pozwalały na wystawianie paragonów fiskalnych w postaci papierowej i ewentualnie pokazanie na wyświetlaczu dla nabywcy, danych wynikających z paragonu fiskalnego, przez co najmniej 30 sekund albo do czasu rozpoczęcia kolejnej sprzedaży. Obecnie podatnicy prowadząc ewidencję będą mogli wystawiać paragony fiskalne w postaci papierowej lub elektronicznej, w postaci e-paragonu, po wcześniejszym uzgodnieniu z nabywcą takiej formy jego przekazania, w tym przy użyciu systemu teleinformatycznego Szefa Krajowej Administracji Skarbowej, tzw.: „HUB paragonowy”. System ten pośredniczy między kasą rejestrującą a nabywcą/konsumentem przy wydawaniu e-paragonu, bez konieczności podawania danych osobowych nabywcy.

Projekt rozporządzenia określa również wymagania techniczne dla kas, sposób używania kas, rodzaje danych zawartych we wniosku o wydanie potwierdzenia oraz rodzaje dokumentów i urządzeń niezbędnych do wydania potwierdzenia, okres, na który jest wydawane potwierdzenie, zakres badań kas, rodzaje danych zawartych w sprawozdaniu z badań kasy oraz sposób oznaczania kasy numerami unikatowymi i warunki ich przydzielania oraz dokumenty, które powinny być dołączone do kasy przy wprowadzaniu jej do obrotu. Proponowane rozwiązania **odnoszą się jedynie do regulacji rozporządzenia dotyczącej części określającej sposób używania tych kas**, natomiast nie dotyczą one wymagań technicznych zawartych w załączniku nr 1 do tego rozporządzenia, te pozostają, co do zasady, bez zmian.

Rozdział 1. Przepisy ogólne

W projekcie § 2 rozporządzenia zawarto słownik pojęć tj.: baza danych kasy, certyfikat producenta, certyfikat kasy, kasa, klucz współdzielony, tryb obsługi kasy, wystawianie dokumentu przy użyciu kasy. Należy mieć na uwadze, że kasy rejestrujące zgodnie z art. 111 ust. 1 ustawy, służą do ewidencjonowania sprzedaży na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej, a nie dla podmiotów gospodarczych. Osoba fizyczna posiadająca

paragon fiskalny może w terminie 3 miesięcy od jego wystawienia wystąpić o wystawienie faktury (do celów prywatnych) do tego paragonu.

Rozdział 2. Wymagania techniczne dla kas

W § 3 określa się, że kasa posiada certyfikaty kasy wystawione przez producenta danej kasy. Certyfikaty kas są ważne co najmniej 5 lat i nie dłużej niż 10 lat od daty ich wystawienia. Certyfikat kasy składa się z unikalnej pary kluczy asymetrycznych, z których klucz prywatny kasy przechowywany jest w kasie i używany do podpisywania dokumentów fiskalnych i нефiskalnych, a klucz publiczny kasy jest używany do weryfikacji tych dokumentów.

Służy on bezpieczeństwu przesyłanych danych. W momencie sprzedaży przez producenta oprogramowania (kasy wirtualnej) podatnikowi, certyfikat kasy musi być oznaczony numerem unikatowym kasy i NIP-em tego podatnika. Certyfikat ten jest niezbędny dla podatnika w procesie fiskalizacji tej kasy.

Przepis § 4 kategoryzuje kasy rejestrujące ze względu na przeznaczenie oraz sposób ewidencji sprzedaży. Jeśli dla danego rodzaju działalności przewidziano kasy specjalne – posiadające dodatkowe funkcje wymagane specyfiką tej działalności, podatnik jest obowiązany stosować kasy o takim zastosowaniu.

Dla przykładu urządzenia o zastosowaniu specjalnym przeznaczone do automatycznej sprzedaży towarów lub usług mogą nie drukować paragonu fiskalnego, pod warunkiem wyświetlenia dla nabywcy określonych danych z tego paragonu fiskalnego.

Komponent komunikacyjny kasy, o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 2 lit. f rozporządzenia, tj. kasy umieszczonej w urządzeniach do automatycznej sprzedaży towarów i usług, fakultatywnie może nie zapewniać komunikacji kasy z drukarką.

W przypadku gdy komponent komunikacyjny wyżej wskazanej kasy nie umożliwia komunikacji kasy z drukarką:

- 1) kasa nie drukuje danych zapisanych w komputerowych systemach ogólnodostępnych;
- 2) program pracy kasy nie steruje wydrukiem dokumentów wystawianych przy użyciu kasy;
- 3) kasa nie wystawia paragonu fiskalnego i paragonu fiskalnego anulowanego w postaci papierowej. W takim przypadku niezbędnym jest, aby na wyświetlaczu kasy przeznaczonym dla nabywcy pokazane były/wyświetlone, przez co najmniej 30 sekund albo do czasu rozpoczęcia kolejnej sprzedaży następujące dane:
 - a) numer unikatowy,

- b) numer identyfikacji podatkowej (NIP) podatnika,
- c) datę sprzedaży,
- d) numer kolejny paragonu,
- e) łączną wartość sprzedaży brutto,
- f) łączną wysokość podatku należnego,
- g) typ formy płatności,
- h) nazwę formy płatności.

Dodatkowo kasa, która pozbawiona jest komunikacji z drukarką nie wystawia raportów fiskalnych dobowych, okresowych, raportu fiskalnego rozliczeniowego, łącznych raportów fiskalnych okresowych, łącznego raportu fiskalnego rozliczeniowego, raportów fiskalnych zdarzeń, raportu fiskalnego fiskalizacji, dokumentów нефiskalnych – w postaci papierowej oraz zapewnia możliwość przesłania tych raportów i dokumentów do komputerowych systemów ogólnodostępnych w celu ich zapisu lub wydruku w tych systemach.

Ponadto kasa pozbawiona komunikacji z drukarką nie zapewnia wydruku kodu weryfikującego w postaci graficznej QR text, oraz nie współpracuje z terminalem płatniczym w zakresie polecenia dotyczącego wydruku potwierdzenia transakcji płatniczej oraz raportów związanych z działaniem terminala płatniczego, a także nie udostępnia terminalowi płatniczemu drukarki.

W § 5 projektowanego rozporządzenia wskazuje się, iż wymagania techniczne dla kas dotyczące ich zawartości, zapisu i przechowywania danych, wystawianych dokumentów, pracy kasy oraz kas o zastosowaniu specjalnym określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

Załącznik nr 1 składa się z czterech rozdziałów:

Rozdział 1 - to wymagania techniczne dla kas dotyczące ich zawartości, zapisu i przechowywania danych.

Rozdział 2 - to wymagania techniczne dla kas dotyczące wystawianych dokumentów.

Rozdział 3 - to wymagania techniczne dla kas dotyczące pracy kasy.

Rozdział 4 - to wymagania techniczne dla kas o zastosowaniu specjalnym.

Wymagania techniczne dla kas określone w załączniku nr 1, co do zasady, nie zostały zmienione w stosunku do obecnie obowiązujących regulacji. Doprecyzowany został jedynie zapis w § 8 pkt 11 załącznika dotyczący numeru fabrycznego kasy. Numer fabryczny kasy jest jednocześnie numerem unikatowym kasy. Zmiana ta nie wpływa na obecne wymagania techniczne kas, a jedynie likwiduje nieścisłości w stosowaniu kas tego typu.

Rozdział 3. Sposób używania kas

Przepis § 6 projektu rozporządzenia zawiera przepisy dotyczące prowadzenia ewidencji przez podatników przy użyciu kas. Zgodnie z regulacjami zawartymi w § 6 ust. 1 projektu rozporządzenia podatnicy prowadzą ewidencję każdej czynności sprzedaży, w tym sprzedaży zwolnionej od podatku, przy użyciu kas. Kasy te muszą spełniać funkcje wymienione w art. 111 ust. 6a ustawy, wymagania techniczne określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia i muszą posiadać ważny certyfikat kasy. Regulacja § 6 ust. 2 dotyczy obowiązków podatnika polegających na zapewnieniu połączenia kasy z drukarką i jej konfigurację w sposób zapewniający wydruk zgodny z wymaganiami określonymi w § 1 ust. 6 załącznika nr 1 do rozporządzenia. Z obowiązku tego wyłączone są kasy o zastosowaniu specjalnym, o których mowa wyżej. W myśl § 6 ust. 3 podatnik zapewnia konfigurację urządzenia, na którym jest zainstalowana kasa, zgodnie z wymaganiami określonymi przez producenta kasy. Zasadą jest, że kasa jest powiązana jedynie z jednym urządzeniem, na którym dokonano fiskalizacji i posiada zabezpieczenia przed uruchomieniem jej na innym urządzeniu niż urządzenie, na którym dokonano fiskalizacji. W § 6 ust. 4 i 5 zawarto regulacje w zakresie zwrotów towarów i uznanych reklamacji i sposobu postępowania przy wystąpieniu oczywistej pomyłki. Na kasie rejestrującej nie dokonuje się korekt (zwrotów) ewidencji w przypadku zwrotu towarów lub uznanych reklamacji, takiej korekty dokonuje się w odrębnej ewidencji prowadzonej przez podatnika poza kasą. W ust. 5 § 6 określone zostały elementy jakie powinna zawierać odrębna ewidencja tzw. zwrotów, reklamacji i oczywistych pomyłek, w sytuacji uznania zwrotu lub reklamacji, tj. data sprzedaży, nazwa towaru lub usługi, termin dokonania zwrotu, wartość wraz podatkiem, zwracaną kwotę (brutto) oraz odpowiadającą jej wysokość podatku należnego, a także należy dołączyć dokument potwierdzający dokonanie sprzedaży. W sytuacji, gdy zakup był dokonany na e-paragon, wtedy należy wpisać numer tego paragonu oraz numer unikatowy kasy. Ewidencja zwrotów i reklamacji powinna również zawierać:

- protokół przyjęcia zwrotu towaru lub reklamacji towaru, lub usługi podpisany przez sprzedawcę i nabywcę, albo
- notatkę służbową lub protokół z nabycia sprawdzającego. Wymóg ten związany jest z instytucją nabycia sprawdzającego wprowadzoną ustawą z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. poz. 2105. Jest to ułatwieniem dla

kontrolowanego, aby nie musiał tworzyć osobnego dokumentu w postaci protokołu przyjęcia zwrotu.

§ 6 ust. 6 reguluje sytuację oczywistej pomyłki i sposobu postępowania w takiej sytuacji. W przypadku wystąpienia oczywistej pomyłki, tj. w sytuacji, gdy sprzedawca od razu po zakończeniu sprzedaży zauważy, że zarejestrował na kasie niewłaściwą np. kwotę, powinien w odrębnej ewidencji, o której mowa w ust. 5, prowadzonej poza kasą rejestrującą, dokonać niezwłocznie korekty. W ewidencji tej należy umieścić:

- 1) błędnie zaewidencjonowaną sprzedaż (wartość sprzedaży brutto i wysokość podatku należnego);
- 2) krótki opisu przyczyny i okoliczności popełnienia pomyłki oraz dołączyć paragon fiskalny potwierdzający dokonanie sprzedaży, przy której nastąpiła oczywista pomyłka, a w przypadku gdy dokonanie sprzedaży potwierdza e-paragon, należy wpisać numer tego paragonu oraz numer unikatowy kasy.

W przypadku dokonywania korekty oczywistej pomyłki, podatnik ewidencjonuje przy użyciu kasy sprzedaż w prawidłowej wysokości i wydaje konsumentowi paragon fiskalny z prawidłowo zaewidencjonowaną wysokością sprzedaży (**ust. 7**).

W **§ 7** projektu rozporządzenia uregulowano kwestie związane ze sposobem prowadzenia ewidencji przy użyciu kas przez podatników zwolnionych, o których mowa w art. 111 ust. 5 ustawy. Jeśli podatnik jest podatnikiem zwolnionym od VAT, to ewidencjonuje swoją sprzedaż, jako sprzedaż zwolnioną od podatku.

Przepis **§ 8** projektu rozporządzenia określa obowiązki podatnika prowadzącego ewidencję na kasie rejestrującej. Zasady prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących są spójne dla wszystkich rodzajów kas.

Zgodnie z **§ 8 ust. 1** podatnicy mają obowiązek wydać paragon fiskalny, wystawić raport fiskalny dobowy oraz okresowy, przypisać właściwe oznaczenia literowe od „A” do „G” do stawek podatku lub zwolnienia, przechowywać dokumenty fiskalne, zapewniać czytelny wydruk paragonu fiskalnego w postaci papierowej, a w przypadku e-paragonu fiskalnego - jego czytelny widok, umożliwiający nabywcy sprawdzenie prawidłowości dokonanej sprzedaży, a także w celu wyeliminowania oczywistych pomyłek przed zatwierdzeniem paragonu fiskalnego - sprawdzić jego poprawność.

W przypadku podatników używających kas rozliczających więcej niż jedną transakcję równocześnie, uregulowano, że muszą oni zamknąć wszystkie rozpoczęte transakcje przed wystawieniem raportu fiskalnego dobowego (**ust. 2**).

Tak jak dotychczas podatnicy będą zobowiązani do zapoznania osoby prowadzącej u nich ewidencję, przed rozpoczęciem jej prowadzenia oraz bez względu na sposób i formę powierzenia tej osobie prowadzenia ewidencji, z informacją o zasadach ewidencji obejmującą podstawowe zasady prowadzenia ewidencji i wystawiania paragonu fiskalnego, w tym e-paragonu oraz skutki ich nieprzestrzegania. Dodatkowo osoba ta składa oświadczenie o zapoznaniu się z informacją o zasadach ewidencji. Informacja o zasadach ewidencji oraz ww. oświadczenie są sporządzane w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym dla każdej ze stron (§ 8 ust. 3-5). Wzór oświadczenia stanowi załącznik nr 3 do rozporządzenia (ust. 6). W załączniku nr 3 w stosunku do obecnego jego brzmienia dokonano zmian uzupełniających związanych z dopuszczeniem e-paragonu i sposobem jego wydania przez podatnika.

§ 9 projektu rozporządzenia zawiera regulacje w zakresie obowiązku prowadzenia przez podatników prowadzących specyficzny rodzaj sprzedaży lub prowadzących sprzedaż w określony sposób, ewidencji przy użyciu dedykowanych im kas o zastosowaniu specjalnym. Należy wskazać, że system funkcjonowania kas rejestrujących w Polsce ma na celu zapewnienie poprawnej i bezpiecznej rejestracji sprzedaży w celu obliczenia należnego od tej operacji podatku VAT. Jednym z elementów nadzoru, a zarazem elementem wsparcia systemu poboru podatków, jest certyfikacja kas rejestrujących przez Prezesa GUM. Na podstawie przeprowadzonych w Głównym Urzędzie Miar badań technicznych danego modelu kasy rejestrującej, Prezes GUM – w drodze decyzji administracyjnej – wydaje potwierdzenie spełnienia przez niego wymagań technicznych określonych w szczegółowych przepisach technicznych. Potwierdzenie to wskazuje, że dana kasa ma zastosowanie ogólne lub łączy różne kategorie kas, lub jest to kasa o zastosowaniu specjalnym. Kasa ogólna może być używana w działalności gospodarczej, gdzie nie jest wymagana kasa o zastosowaniu specjalnym. Może być używana tylko w rodzaju działalności gospodarczej, do której jest dedykowana, np. taksówkowa, apteczna itp. Kasa łącząca różne kategorie kas może być używana we wskazanych kategoriach. Wymaga podkreślenia, że jeśli w potwierdzeniu Prezesa GUM wskazano, że kasa przeznaczona jest do prowadzenia ewidencji określonego rodzaju działalności to taką kasę trzeba stosować.

§ 10 projektu rozporządzenia określa wymogi dla paragonu fiskalnego w zakresie czytelności treści w celu umożliwienia nabywcy sprawdzenia prawidłowości dokonanej sprzedaży. Uregulowano także, że paragon fiskalny może zawierać w miejscu określonym dla nazwy towaru lub usługi pozwalającej na jednoznaczną ich identyfikację, również opis towaru lub usługi stanowiący rozwinięcie tej nazwy. Nazwa towaru lub usługi ma spełniać cele, dla jakich

podatnik został zobowiązany do ewidencjonowania sprzedaży. Sprzedawca jest zobowiązany na paragonie opisać każdy towar (usługę), podać jego nazwę, ale też, nie może być to nazwa bardzo ogólna. Umieszczona na paragonie fiskalnym nazwa towaru winna oznaczać nazwę jednostkową sprzedawanego towaru, a nie określoną grupę asortymentową sprzedawanego towaru, tak aby do każdego towaru możliwe było przyporządkowanie odpowiedniej stawki podatkowej i aby użyta nazwa była, co do istoty, zgodna z będącym przedmiotem obrotu towarem, a ponadto by powiązanie tej nazwy z ceną pozwoliło na indywidualne określenie sprzedanego towaru.

Dodatkowo należy wspomnieć, że elementy jakie powinien zawierać paragon fiskalny określa § 3 załącznika nr 1 do projektu.

§ 11 projektu rozporządzenia zawiera zapisy o obowiązkach podatników związanych z używaniem kas. W przepisie tym wskazuje się, że do obowiązków podatników należy sprawdzenie poprawności pracy kasy w zakresie prawidłowego zaprogramowania nazw towarów i usług, stawek podatku, waluty ewidencyjnej wraz z jej symbolem i wartością przelicznika, wskazań daty i czasu oraz właściwego przypisania nazw towarów i usług do stawek podatku lub zwolnienia od podatku. Muszą także udostępnić kasy wraz z urządzeniem, na którym kasa jest zainstalowana, do kontroli stanu oprogramowania i prawidłowości jej pracy na każde żądanie właściwych organów.

§ 12 **ust. 1** projektu rozporządzenia określa czynności podejmowane przez podatnika w przypadku awarii kasy związanej z wystąpieniem błędu weryfikacji danych w bazie danych kasy (**ust. 1**). Zgodnie z § 15 **ust. 1** załącznika nr 1 do projektu, podczas uruchomienia w trybie fiskalnym kasa wykonuje co najmniej następujące czynności:

1. sprawdzenie zgodności wersji programu pracy kasy poprzez obliczenie sumy kontrolnej z jego zawartości oraz porównanie z ostatnią sumą kontrolną zapisaną w bazie danych kasy;
2. sprawdzenie daty ważności certyfikatu kasy;
3. sprawdzenie numeru unikatowego zapisanego w certyfikacie kasy poprzez porównanie z numerem unikatowym zapisanym podczas fiskalizacji w bazie danych kasy;
4. sprawdzenie numeru identyfikacji podatkowej (NIP) podatnika zapisanego w certyfikacie kasy poprzez porównanie z numerem identyfikacji podatkowej (NIP) podatnika zapisanym podczas fiskalizacji w bazie danych kasy;
5. sprawdzenie niezmienności danych w bazie danych kasy;

6. sprawdzenie, czy kasa posiada ważne klucze współdzielone, i ich pobranie w przypadku ich braku;
7. sprawdzenie ciągłości łańcucha paragonu fiskalnego i paragonu fiskalnego anulowanego w kasie poprzez weryfikację skrótów SHA2 poprzednich wymienionych dokumentów z trzech ostatnich raportów fiskalnych dobowych.

W przypadku, gdy weryfikacja jednego z elementów wymienionych powyżej nie powiodła się kasa nie uruchamia się i podaje komunikat błędu. W związku z tym podatnik niezwłocznie, nie później niż w terminie 24 godzin od stwierdzenia awarii, powiadamia o tym właściwego dla podatnika naczelnika urzędu skarbowego.

W § 12 ust. 2 projektu opisano sposób postępowania podatnika w przypadku utraty kasy. Kasę mającą postać oprogramowania można utracić na różne sposoby. Również bez utraty urządzenia (poprzez skasowanie/usunięcie z urządzenia). Podatnik niezwłocznie, nie później niż **w terminie 3 dni** od powzięcia informacji o utracie, powiadamia o tym właściwego dla podatnika naczelnika urzędu skarbowego. Natomiast w przypadku utraty kasy w wyniku kradzieży, należy dołączyć do powiadomienia US, potwierdzenie złożenia zawiadomienia o kradzieży wydane przez organ ścigania. Termin ten został skrócony w stosunku do obecnie obowiązujących regulacji.

W § 12 ust. 3 uregulowano, że termin wskazany powyżej jest liczony zgodnie z przepisami Ordynacji podatkowej. Termin „niezwłoczny” w odniesieniu do powiadomienia naczelnika o stwierdzeniu awarii kasy, ujęty w ust. 1, wprowadzony rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 27 września 2024 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie kas rejestrujących mających postać oprogramowania (Dz. U. poz. 1433), został dookreślony w tym przepisie „nie później niż w terminie 24 godzin od stwierdzenia awarii”.

Natomiast termin „niezwłoczne” powiadomienie w zakresie powiadomienia naczelnika o odzyskaniu utraconej kasy (**ust. 4**) należy rozumieć jako przekazanie przez podatnika do organu informacji bez zbędnej zwłoki.

§ 13 projektu rozporządzenia wprowadza regulację, zgodnie z którą podatnik przed rozpoczęciem prowadzenia ewidencji zobowiązany jest dokonać fiskalizacji kasy, zapewniając połączenie umożliwiające przesyłanie danych między kasą online a CRK. Proces fiskalizacji odbywa się automatycznie. Fiskalizacji dokonuje się wyłącznie w trybie obsługi kasy, gdy baza danych kasy nie zawiera danych, z wyjątkiem numeru unikatowego. Fiskalizacja obejmuje szereg uporządkowanych w kolejności operacji wykonywanych na kasie, o których mowa w załączniku nr 1 do rozporządzenia. W procesie fiskalizacji następuje m.in. pobranie przez

kasę numeru ewidencyjnego, pobranie i zapis w bazie danych kasy harmonogramu przesyłania danych oraz uruchamia się tryb fiskalny kasy.

Jeśli fiskalizacja została przerwana z uwagi na zerwanie połączenia z CKR (§ 14 projektu rozporządzenia) podatnik jest zobowiązany dokonać ponownego uruchomienia procesu fiskalizacji.

Po uruchomieniu, w wyniku fiskalizacji, trybu fiskalnego kasy podatnik jest zobowiązany do utrzymywania stałego połączenia z CKR tak, aby było zapewnione przesyłanie danych z kasy do CKR automatycznie, zgodnie z harmonogramem przesyłu danych lub na żądanie (§ 15 projektu rozporządzenia). W szczególności chodzi o zapewnienie połączenia kasy z CKR w okresie prowadzenia ewidencji na tej kasie. Zgodnie z § 37 załącznika nr 1 do projektu kasa przesyła dane nie rzadziej niż co 2 godziny. Jeśli kasa nie prześle danych zgodnie z tym harmonogramem podatnik może dalej prowadzić ewidencję, ale kasa sygnalizuje podatnikowi przekroczenie tego terminu i podejmuje próby przesłania danych nie rzadziej niż co 2 godziny pracy kasy (§ 39 załącznika nr 1). Zatem podatnik jest świadomy tego, że nie został spełniony ww. warunek, a jest zobowiązany do zapewnienia połączenia z CKR, tak aby dane z kasy były przesłane.

W § 16 projektu rozporządzenia wymieniono dokumenty, jakie wystawia podatnik prowadząc ewidencję sprzedaży przy użyciu kas (także kas o zastosowaniu specjalnym oraz w przypadku dokonywania rozliczania na kasie wyłącznie opakowań zwrotnych).

W związku z wprowadzoną zmianą w ustawie z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568), wprowadzającej e-paragon, dostosowano **w ust. 1 pkt 1**, stanowiący, że podatnicy prowadząc ewidencję, wystawiają paragony fiskalne w postaci papierowej lub w postaci elektronicznej i paragony fiskalne anulowane w postaci papierowej lub w postaci elektronicznej, z zastrzeżeniem sytuacji szczególnych wskazanych w § 17 i § 18. Zgodnie z art. 111 ust. 3a pkt 1 lit. b ustawy - podatnicy prowadzący ewidencję sprzedaży przy zastosowaniu kas rejestrujących są obowiązani wystawić i wydać nabywcy paragon fiskalny (...) w postaci elektronicznej. Paragon ten wydają za zgodą nabywcy przesyłając ten dokument w sposób z nim uzgodniony, w tym przy użyciu systemu teleinformatycznego Szefa Krajowej Administracji Skarbowej pośredniczącego przy wydawaniu paragonów fiskalnych w postaci elektronicznej nabywcy, bez konieczności podawania jego danych osobowych.

Ponadto podatnicy, prowadząc ewidencję, wystawiają: raporty fiskalne dobowe w postaci elektronicznej, raporty fiskalne fiskalizacji w postaci papierowej i w postaci elektronicznej albo tylko w postaci elektronicznej oraz pozostałe raporty tak jak dotychczas.

W **ust. 2** tego przepisu wskazano, że w przypadku gdy podatnik prowadzi ewidencję przy użyciu kas o zastosowaniu specjalnym paragon fiskalny musi zawierać dane właściwe dla specyfiki danego rodzaju sprzedaży lub specyfiki prowadzonej ewidencji. Dane na paragonie powinny być umieszczone we właściwej kolejności, zgodnie z § 3 załącznika nr 1 do projektu. W **ust. 3 § 16** uregulowano rozliczanie przy użyciu kasy wyłącznie opakowań zwrotnych. W takiej sytuacji podatnik wystawia dokument нефiskalny, który zawiera blok danych określających rozliczenie opakowań zwrotnych i dane dotyczące płatności za sprzedaż ujętą jak na paragonie fiskalnym, zawierające co najmniej oznaczenie odpowiednio „DO ZAPŁATY”, „DO ZWROTU” lub „CENA” wraz z wysokością należności po uwzględnieniu rozliczenia opakowań zwrotnych.

§ 17 projektu rozporządzenia wprowadza regulację dotyczącą przypadku wystawiania dokumentów przez kasy w postaci innej niż wydruk. W przypadku prowadzenia przez podatnika ewidencji sprzedaży przy użyciu kas umieszczanych w urządzeniach do automatycznej sprzedaży towarów i usług, które w systemie bezobsługowym przyjmują należność i wydają towar lub świadczą usługi, wskazano, że podatnik może nie drukować paragonu fiskalnego i paragonu fiskalnego anulowanego, jeżeli zapewnia nabywcy możliwość zapoznania się z danymi o sprzedaży poprzez ich odpowiednie wyświetlenie na wyświetlaczu dla nabywcy.

§ 18 zawiera regulację, zgodnie z którą podatnicy prowadząc ewidencję wystawiają i wydają za zgodą nabywcy, w sposób z nim uzgodniony, paragon fiskalny w postaci elektronicznej. E-paragon to elektroniczny dokument fiskalny, który zastępuje tradycyjny paragon papierowy. E-paragon można wystawić w każdej sytuacji, w której wymagane jest wystawienie paragonu fiskalnego i sprzedawca uzyskał zgodę nabywcy na jego wystawienie.

Jest on wystawiany przez kasę fiskalną online, w tym tzw. kasę wirtualną, a następnie przesyłany do Centralnego Repozytorium Kas (CRK). E-paragon ma taką samą moc dowodową, jak paragon papierowy i jest uznawany przez organy podatkowe. Co ważne, w przypadku e-paragonów nie ma potrzeby dokonywania jego wydruku. Jeśli rozpoczęta sprzedaż nie zostanie dokonana można też wystawić e-paragon anulowany.

§ 19 **ust. 1** projektu rozporządzenia określa czynności, jakie obowiązany jest wykonać podatnik w przypadku zakończenia przez kasę pracy w trybie fiskalnym lub zakończenia przez podatnika działalności gospodarczej, tj. wystawia raport fiskalny dobowy i rozliczeniowy, a także

przesyła do Centralnego Repozytorium Kas informację o przejściu kasy w tryb tylko do odczytu. Podatnik, tak jak dotychczas, jest zobowiązany do złożenia do właściwego dla niego naczelnika urzędu skarbowego wniosku o wyrejestrowanie kasy. Wzór wniosku stanowi załącznik nr 4 do projektu rozporządzenia. Termin wskazany w tej regulacji skrócono z 5 dni do 3 dni, ponieważ wiele sygnałów napływających z organów skarbowych świadczy, że podatnicy często zwlekają z wykonaniem tego obowiązku lub nie wywiązują się z tego obowiązku. Oznacza to, że podatnik ma tylko 3 dni od wystawienia raportu fiskalnego rozliczeniowego na złożenie wniosku do NUS. Skrócenie terminu ma na celu zobligowanie podatników, a organom skarbowym pozwoli na szybsze działanie dyscyplinujące w tym zakresie.

Ważne jest także, aby podatnik w przypadku zakończenia używania kas zapisał dane z kasy na zewnętrznym nośniku danych (**ust. 2**).

§ 20 projektu rozporządzenia zawiera regulację, zgodnie z którą w przypadku zakończenia pracy przez kasę w trybie fiskalnym, podatnik nie może prowadzić ewidencji na tej kasie.

§ 21 projektu stanowi nową regulację w przedmiotowym rozporządzeniu, będącą następstwem powodzi, która miała miejsce w Polsce we wrześniu 2024 roku. Biorąc pod uwagę niedogodności dla przedsiębiorców oraz konieczność szybkiego działania w takiej kryzysowej sytuacji, postanowiono wprowadzić do aktu prawnego ogólnie obowiązującego na stałe przepisy, które będą regulowały sposoby postępowania w kwestii kas rejestrujących w razie wynikłej nagłej potrzeby spowodowanej klęską żywiołową. Przedsiębiorcy nie będą zaskakiwani rozwiązaniami prawnymi, gdy problem już się pojawił. Przepisy będą znane wcześniej i łatwiej będzie się z nimi zapoznać na przyszłość.

Pierwotnie regulacja ta została wprowadzona rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 27 września 2024 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie kas rejestrujących mających postać oprogramowania (Dz. U. poz. 1433), której celem było wydłużenie podatnikom terminów na powiadomienie naczelnika urzędu skarbowego o wskazanych zdarzeniach, tj. do 30 dni od wystąpienia tych zdarzeń. W wyniku tego wydłużenia jednolicie ustalona data – do 30 dni od zdarzenia, miała ułatwić podatnikom wykonanie czynności (w obecnych przepisach terminy te są odpowiednio 3 i 5-dniowe).

W § 21 ust. 1 projektu przedłuża się terminy związane z powiadomieniem właściwego dla podatnika naczelnika urzędu skarbowego w przypadku wystąpienia klęski żywiołowej na skutek powodzi. Terminy wskazane w tym przepisie przedłuża się do 30 dni od dnia zaistnienia tych zdarzeń.

Przepis § 21 ust. 2 określa warunki, jakie podatnik musi spełnić łącznie, aby przesłać wskazane informacje do naczelnika urzędu skarbowego w dłuższych terminach, czyli 30 dni. Uprawnionymi do przesłania informacji w przedłużonych terminach w rozumieniu projektowanych przepisów są podatnicy używający kas, poszkodowani w rozumieniu ustawy z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi (Dz.U. z 2024 r. poz. 654, 1473, 1635 i 1717; zwanej dalej „ustawą o szczególnych rozwiązaniach”), którzy na terenie objętym klęską żywiołową na skutek powodzi mają siedzibę lub zarząd lub miejsce zamieszkania oraz prowadzą tam działalność gospodarczą.

Zgodnie z § 21 ust. 3 przedmiotowe przedłużenie stosuje się do terminów upływających w okresie od dnia wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 1 ust. 2 ustawy o szczególnych rozwiązaniach do końca miesiąca następującego po miesiącu, w którym weszły w życie te przepisy.

Rozdział 4. Rodzaje danych zawartych we wniosku o wydanie potwierdzenia oraz rodzaje dokumentów i urządzeń niezbędnych do wydania potwierdzenia

§ 22 projektu określa dane, jakie musi zawierać wniosek o wydanie potwierdzenia dla kasy mającej postać oprogramowania przez Prezesa Głównego Urzędu Miar. Wniosek o wydanie decyzji potwierdzającej spełnianie przez kasę rejestrującą funkcji, kryteriów i warunków technicznych, wraz z załączoną dokumentacją, powinien być dostarczony do Głównego Urzędu Miar, ul. Elektoralna 2, 00-139 Warszawa.

§ 23 enumeratywnie wymienia elementy jakie należy dołączyć do wniosku o wydanie potwierdzenia przez Prezesa Głównego Urzędu Miar.

Rozdział 5. Okres, na który jest wydawane potwierdzenie

§ 24 określa okres, na który jest wydawane potwierdzenie Prezesa Głównego Urzędu Miar. W przypadku kas wirtualnych potwierdzenie wydaje się na okres 5 lat. Po upływie 5 lat może ono być wydane na następny okres, po złożeniu wniosku wraz z wymaganymi dokumentami i urządzeniami oraz przeprowadzeniu badań przez Prezesa Głównego Urzędu Miar.

§ 25 określa, iż po uzyskaniu potwierdzenia Prezesa Głównego Urzędu Miar, zmiany w kasie, przed ich wprowadzeniem, wymagają każdorazowo uzyskania nowego potwierdzenia.

Rozdział 6. Zakres badań kasy oraz dane zawarte w sprawozdaniu z badań kasy

§ 26-27 określają zakres badań kas oraz strukturę i treść sprawozdania z badań, które przeprowadza Prezes Głównego Urzędu Miar, przed dopuszczeniem kasy do obrotu na rynku.

Rozdział 7. Sposób oznaczania kasy numerami unikatowymi i warunki ich przydzielania oraz dokumenty, które powinny być dołączone do kasy przy wprowadzaniu jej do obrotu

§ 28 reguluje sposób oznaczania kasy numerem unikatowym przez producenta kasy. W związku z tym, że każda kasa przed fiskalizacją musi być oznaczona indywidualnym numerem unikatowym, który składa się z trzyliterowego prefiksu oraz ciągu 10 cyfr, producent kasy mającej postać oprogramowania występuje z wnioskiem do ministra właściwego do spraw finansów publicznych o przydzielenie puli numerów dla danego typu kasy. Numery unikatowe mogą być przydzielone wyłącznie dla kas posiadających aktualne potwierdzenie Prezes Głównego Urzędu Miar.

§ 29 określa dokumenty, które powinny być dołączone przez producenta do kasy wprowadzanej do obrotu.

Rozdział 8. Przepis końcowy

§ 30 projektu rozporządzenia zawiera przepis końcowy, zgodnie z którym rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2025 r.

Oceniając wpływ aktu na mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców, zgodnie należy wskazać, że wprowadzenie rozwiązań mających na celu uszczelnienie systemu podatkowego, a tym samym ograniczenie nieprawidłowości w rozliczaniu podatku VAT przyczyni się do poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej przez mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców. Rozwiązanie to pozwoli na ograniczenie działań podatników zaangażowanych w nieuczciwą działalność, a tym samym przyczyni się do ograniczenia nieuczciwej konkurencji. Rozwiązanie zaproponowane w projekcie pozwoli na wydanie w postaci elektronicznej paragonów fiskalnych za zgodą nabywcy, w sposób z nim uzgodniony.

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2016 r. poz. 1006, z późn. zm.), projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji na stronie internetowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

Projektowane rozporządzenie podlegało procedurze notyfikacji określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597). Obecnie nie ma konieczności jego notyfikacji, ponieważ nie podlegają zmianom przepisy techniczne.

Projektowane rozporządzenie nie określa grup podatników, w odniesieniu do których możliwe jest używanie kas. Grupy podatników zostaną określone w odrębnym rozporządzeniu. Mając na uwadze zachowanie spójności przepisów obydwu rozporządzenia wejdą w życie w tym samym czasie.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej i nie wymaga przedstawienia organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.